

Történelem teadélutánok

XXXV.

2024. február 8.

Új évadunk egyben a 2019 őszén elkezdett teasorozat záró eseménye. Vendégünk Földes György az MTA doktora, ny. főigazgató, megtisztelt bennünket azzal, hogy készülő nagyobb lélegzetű, a baloldaliságról történelmi és strukturális megvilágításban érkező esszéjéből ismerhettünk meg egy esszenciális részt. Mivel a baloldaliság kimondottan nemzetközi keretekben létezett és létező ideológia-politikai irányzat, ezért a diskurzusban azt feszegettük, a szerző vajon miért a hazai helyzetből kiindulva exponálta a témát. Meggyőző válasza szerint – miközben a teljes műben a nemzetközi keretek részletes bemutatása természetesen nem marad el – nekünk az itthoni, nem kimondottan rózsás körülmények az igazán égetőek. E honi helyzet egyik szintén nyugtalanító jellemzője a generációs dimenzió. Míg az idősebb baloldaliak nehezen viselik múltjuk leértékelését, a tartós kudarcot, a marginalizálódást, a fiatalabb eszmetársak – leginkább az értelmiségiek – inkább tehernek érzik az államszocializmushoz köthető idősebbeket. Bőségesen esett szó természetesen a hazai baloldal múltjáról is, amely kapcsán vendégünk elutasította azt a nézetet, mely szerint e hazai múltja jobboldali országot idézne. Nem maradt említetlenül az ország anyagi körülményeihez mérten nem szűkölködő elit tehetetlensége, amely nem csekély mértékben abból adódik, hogy tagjaik semmi jelét nem adják annak a ma is létező szolidaritásnak, amelynek jegyében – például – a szomszédos Graz 8300 eurót kereső kommunista polgármestere illetményéből 6300 fizet be a hazai pártkasszába; az önkormányzat rendre szociálisan méltányos bérlakások építésével, és általában is a lakossággal való mindennapi kapcsolattartással erősíti társadalmi bázisát. A diskurzusban részletesen esett szó arról a sikert aratott könyvről, melynek szerzője körülményeinket nem a társadalmi szerkezetből, hanem a fogyasztói társadalom mentalitásából vezeti le. Földes György arról beszélt, hogy Vlagyimir Iljics osztálydefiníciója ma is használható. Következőleg – egy másik felvetésre reagálva – túl korainak tartja azt a felfogást, mely szerint a baloldaliságnak ne lenne bel- és külföldön jövője. Bár a baloldal hazai helyzete nemhogy nem rózsás, hanem (ismerte el egy harmadik megjegyzésre) még szegfűsnek sem mondható, de ebből még nem következik, hogy a populizmus mai dinamikáját idővel – természetesen a mostaninál messze külön politikával – ne lehetne megtörni. Meglehet.

Pritz Pál